

SAMENVATTING: DE ARBEIDSMARKT NAAR OPLEIDING EN BEROEP TOT 2022

Rapportage van Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, december 2017

Relatie ontwikkeling werkgelegenheid en ontwikkeling loon

Periode 2014-2016	arbeidsmarktparticipatie	gemiddelde uurloon
laagopgeleiden	groei	daling (-2,5%)
middelbaar opgeleiden	groei	stabiel
hoogopgeleiden	stabiel	groei

- Bovenstaande relatie tussen de werkgelegenheid en loongroei verschilt per beroep. De zorg en welzijn beroepen kenden zowel een positieve werkgelegenheidsgroei als een groei van het bruto uurloon tussen 2009 en 2016.

Werkgelegenheid

- Als gevolg van de geraamde toekomstige positieve economische groei voorziet ROA werkgelegenheidsgroei van gemiddeld 1% per jaar tot 2022. Dit komt neer op 520.000 werkenden over zes jaar.

- Vooral in de zorgsector zijn veel extra handen nodig om in de stijgende vraag te kunnen voorzien. De verwachte groei van de werkgelegenheid in de zorgsector bedraagt gemiddeld 3,1% per jaar. Dit wordt onder andere gedreven door de recent aangekondigde investering van 2,1 miljard euro voor verpleeghuizen tijdens de komende regeerperiode.

- Andere bedrijfssectoren waarvoor relatief veel jaarlijkse werkgelegenheidsgroei wordt verwacht zijn de groothandel (1,9%), de specialistische zakelijke dienstverlening (1,8%), en de bouwnijverheid (1,7%).

Instroom arbeidsmarkt vanuit opleidingen

- De komende zes jaar zullen er ruim 1,6 miljoen werkenden toetreden tot de arbeidsmarkt, veelal recent gediplomeerden. Dit komt jaarlijks neer op 3% van de totale werk. In vergelijking met de afgelopen vijf jaar is de instroom van afgestudeerden gestagneerd, dit is het gevolg van demografische ontwikkelingen. De kwaliteit van de instroom blijft wel verder toenemen vanwege een stijgende instroom van afgestudeerden uit hbo- en wo-richtingen in vergelijking met mbo-richtingen.

- Niet alleen neemt de instroom van hoger opgeleiden toe, ook zijn de arbeidsmarktperspectieven beter naarmate het opleidingsniveau hoger is. Wo-opleidingen hebben gemiddeld genomen een "goed" arbeidsmarktperspectief, terwijl de perspectieven "redelijk" zijn voor de mbo-gediplomeerden. Meer specifiek worden op hbo- en wo-niveau goede tot zeer goede perspectieven voorzien voor ongeveer 50% van de gediplomeerden, terwijl dat maar 14% en 28% is voor respectievelijk mbo 2/3 en mbo 4.

Perspectieven schoolverlaters

- Voor gediplomeerden uit de zorg zijn de goede perspectieven het gevolg van de toenemende vraag naar zorg (deels gedreven door de vergrijzing).

- De perspectieven voor mbo 2/3 gediplomeerden in de zorg en welzijn zijn matig. Uit de prognoses blijkt dat de instroom van schoolverlaters ruim voldoende is om aan de vraag te kunnen voldoen.

- Voor mbo 4 zorg en welzijn gediplomeerden zijn de perspectieven eveneens matig, maar juist de grootste groep, namelijk 42% van de mbo 4 zorg en welzijn gediplomeerden, gaat goede perspectieven tegemoet dankzij de stijgende vraag naar zorg. Er zijn al duidelijke tekenen van een groeiend aantal moeilijk vervulbare vacatures.

- Voor gediplomeerden van de opleiding hbo gezondheidszorg zijn de arbeidsmarktperspectieven goed voor alle onderliggende opleidingen. Voor gediplomeerden met een opleiding hbo verpleegkunde en medische diagnostiek geldt dat er zowel een hoge vervangings- als uitbreidingsvraag is op de arbeidsmarkt, en dat de instroom van gediplomeerden achterblijft bij deze vraag.

- De goede arbeidsmarktvooruitzichten voor de wo gediplomeerden met een medische achtergrond worden door zowel een hoge vervangings- als uitbreidingsvraag gedreven (50% kunnen (zeer) goede perspectieven verwachten), voornamelijk voor de opleidingen (dier)geneeskunde en tandheelkunde. Voor de opleidingstype wo gezondheidszorg zijn de arbeidsmarktperspectieven echter matig.

Knelpunten op de arbeidsmarkt

- Binnen de zorg en welzijn beroepen worden personeelsproblemen verwacht op de hogere functies op hbo en wo-niveau, maar ook op de verplegende functies op mbo-niveau . Voor artsen, fysiotherapeuten, psychologen en sociologen, medisch praktijkassistenten, laboranten, en verpleegkundigen (mbo) worden (zeer) grote knelpunten verwacht. Voor een gedeelte van de beroepen, zoals verzorgenden, sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders, en apothekersassistenten worden (vrijwel) geen knelpunten verwacht.

- De grootste werkbelasting wordt gevonden bij de zorg en welzijn beroepen waar werkenden zowel veel tijdsdruk als fysieke en psychische belasting ervaren.